

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره
تاریخ
پرست
.....

عناوین دروس عمومی معارف اسلامی

مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (نامه شماره ۲/۲۲۹۶ مورخ ۸۳/۳/۲۳) عناوین سرفصل دروس معارف اسلامی را به این شرح تصویب کرد:

۱- دروس عمومی معارف اسلامی در پنج گروه و با این عناوین درسی می‌باشند:

گرایش	کد درس	عنوان درس	واحد	ساعت
۱- مبانی نظری اسلام	۰۱۱	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۳۲
	۰۱۲	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲
	۰۱۳	انسان در اسلام	۲	۳۲
	۰۱۴	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲
۲- اخلاق اسلامی	۰۲۱	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲
	۰۲۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲
	۰۲۳	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲
	۰۲۴	عرفان عملی اسلام	۲	۳۲
۳- انقلاب اسلامی	۰۳۱	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲
	۰۳۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲
	۰۳۳	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۲
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	۰۴۱	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲
	۰۴۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲
	۰۴۳	تاریخ امامت	۲	۳۲
۵- منابع اسلامی	۰۵۱	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲
	۰۵۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره
تاریخ
پوسته

۲- گذراندن حداقل ۴ واحد از دروس مزبور برای دانشجویان دوره‌های کاردانی و حداقل ۱۲ واحد برای دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته و دکترای حرفه‌ای الزامی است.

۳- دانشجویان دوره‌های کاردانی موظفند یکی از دروس خود را از گروه «مبانی نظری اسلام» و درس دوم را از گروه «اخلاق اسلامی» انتخاب کنند.

۴- دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته و دکترای حرفه‌ای موظفند دو درس خود را از گروه «مبانی نظری اسلام» و یک درس را از هر یک از چهار گروه دیگر انتخاب کنند.

۵- دانشجویان دوره‌های کارشناسی ناپیوسته با توجه به گذراندن چهار واحد درسی در دوره کاردانی صرفاً موظفند چهار درس از چهار گروه «مبانی نظری اسلام»، «انقلاب اسلامی»، «تاریخ تمدن اسلامی» و «آشنایی با منابع اسلامی» را انتخاب کنند.

۶- دانشجویان اقلیت‌های دینی می‌توانند دروس مورد نظر خود را بدون هیچ محدودیتی از بین کلیه دروس مندرج در جدول دروس عمومی معارف اسلامی انتخاب کرده و بگذرانند.

۷- سرفصل دروس مزبور پس از تصویب در شورای اسلامی شدن مراکز آموزشی به دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ابلاغ می‌شود. ۱۳۷۷-۲/۵-۵۴۲-۲-۱

سید محمد خاتمی
۱۳۸۳

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

کتابخانه

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

عناوین درسی و سرفصل دروس معارف اسلامی

**کمیته برنامه‌ریزی دروس معارف اسلامی
معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری**

بهمن ۱۳۸۳

ریز مواد، سرفصل دروس و

منابع درسی

معارف اسلامی

مصوب کمیته برنامه‌ریزی دروس معارف اسلامی

(مورد تأیید کمیته اسلامی شدن دانشگاهها)

آیین زندگی (اخلاق کاربردی)

کد درس: ۰۲۳
از مجموعه ۲: دروس اخلاق اسلامی

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با معیارهای اخلاقی اسلام درباره مهمترین ابعاد زندگی روزمره و ایجاد زمینه‌ای برای گرایش بیشتر به پذیرش موازین اخلاقی اسلام درباره مسایل فردی و اجتماعی.

سرفصل‌ها: (برای ۳۲ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی)

۱- اهمیت، جایگاه و ابعاد اخلاق اجتماعی در اسلام

۲- اخلاق دانشجویی

۲-۱- رابطه اخلاقی دانشجو با خود

۲-۲- رابطه اخلاقی دانشجو با استاد

۲-۳- رابطه اخلاقی دانشجو با سایر دانشجویان

۳- اخلاق آموزش و پژوهش

۳-۱- تاثیر ویژگی‌های اخلاقی انسان در آموزش و پژوهش علمی

۳-۲- ویژگی‌ها و محدودیت‌های اخلاقی پژوهش و آموزش

۳-۳- اخلاق نقد

۴- اخلاق کار و معیشت

۴-۱- شیوه‌های اخلاقی و غیراخلاقی کسب ثروت

۴-۲- معیارهای اخلاقی انتخاب شغل و...

۵- اخلاق معاشرت

۵-۱- صله ارحام

۵-۲- اخلاق شهروندی

۵-۳- مدارا

۵-۴- مسؤولیت پذیری و...

۷- اخلاق نیایش

۷-۱- نیاز انسان به نیایش

۷-۲- اخلاق و آداب معاشرت

۷-۳- حیات معقول در پرتو نماز

۸- اخلاق دوستی و رفاقت

- ۸-۱- نقش دوست در سعادت و شقاوت انسان
- ۸-۲- معیارهای شناخت دوست خوب
- ۸-۳- وظایف و حقوق دوستان در قبال یکدیگر و...

۹- اخلاق جنسی

- ۹-۱- اهمیت و جایگاه غریزه جنسی در اخلاق
- ۹-۲- حدود ارتباط زن و مرد (دختر و پسر) با یکدیگر
- ۹-۳- فضایل اخلاقی مربوط به امور جنسی (حجاب، حیا، عفت و...)
- ۹-۴- آسیب شناسی اخلاق جنسی

۱۰- اخلاق گزینش همسر

- ۱۰-۱- ویژگی‌های همسر شایسته از نظر اسلام
- ۱۰-۲- فضایل و رذایل اخلاقی در زندگی زناشویی
- ۱۰-۳- راه‌های انتخاب همسر
- ۱۰-۴- ویژگی‌های یک زندگی موفق
- ۱۰-۵- راه‌های دستیابی به زندگی موفق

۱۱- اخلاق سیاست

- ۱۱-۱- وظایف اخلاقی دولتمردان در قبال مردم
- ۱۱-۲- وظایف اخلاقی مردم در قبال دولت
- ۱۱-۳- راه‌های غیراخلاقی کسب قدرت و جلب رای و ...

۱۲- اخلاق گفتگو و نقد

- ۱۲-۱- محوریت حق و حقیقت طلبی
- ۱۲-۲- فضایل و رذایل اخلاقی مربوط به گفتگو

۱۳- اخلاق محیط زیست

- ۱۳-۱- آداب تعامل انسان با محیط خود
- ۱۳-۲- راه حل‌های اخلاقی مشکلات زیست محیطی
- ۱۳-۳- وظیفه ما در قبال تخریب محیط زیست

تذکر:

می‌توان درس‌های مربوط به تخصص‌ها و دانشکده‌های خاص را به عنوان درس‌های بدیل نیز بر این مجموعه افزود، تا در صورت تمایل استاد و دانشجویان، تدریس شود؛ به عنوان نمونه، سرفصل‌هایی مانند: اخلاق ورزش، برای دانشجویان رشته‌های تربیت بدنی، اخلاق رسانه، برای دانشکده‌های هنر، ارتباطات، اخلاق کشاورزی، برای دانشجویان رشته‌های کشاورزی، اخلاق مدیریت، برای دانشجویان این رشته، اخلاق قضاوت، برای تدریس در دانشکده‌های حقوق و....

منابع:

با توجه به این که تا به حال چنین طرح و پژوهشی (که جامع همه یا اکثر مباحث یادشده باشد) وجود نداشته است، نمی‌توان منبعی کامل برای این درس معرفی کرد، هر چند می‌توان برای برخی از بخش‌های آن کتاب یا کتابهایی را نام برد.

منابع تکمیلی:

- ۱- اخلاق کارگزاران در حکومت اسلامی، عبدالله جوادی آملی، تهران: رجا، ۱۳۷۶.
- ۲- امام، اخلاق، سیاست، (بخش دوم)، سید حسن اسلامی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، ۱۳۷۸.
- ۳- اخلاق، عبدالله شبر، ترجمه محمدرضا جباران، قم، هجرت، ۱۳۷۸.
- ۴- اخلاق در قرآن، محمدتقی مصباح یزدی، ج دوم، تحقیق و نگارش محمد حسین اسکندری، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۷۷.
- ۵- نگرشی بر اخلاق از دیدگاه قرآن (فصل هفتم)، ناصر خدایاری و صادق مرادی، تبریز، سالار، ۱۳۷۹.
- ۶- "درآمدی بر تربیت جنسی در نهج البلاغه"، حافظ ثابت، مجله تربیت یطاسلامی، مرکز مطالعات تربیت اسلامی، کتاب چهارم، زمستان ۱۳۷۹.
- ۷- پند جاوید، محمدتقی مصباح یزدی، ج اول، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
- ۸- ره توشه، (پندهای رسول اکرم (ص) به ابوذر)، ج دوم، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
- ۹- اخلاق زن و شوهر و تنظیم خانواده، بخش اول، احمد صادقی اردستانی، بی‌جا، حافظ نوین، ۱۳۸۰.
- ۱۰- سیری در مسائل خانواده، درس یازدهم، حبیب الله طاهری، تهران: نشر بین‌الملل، ۱۳۸۱.
- ۱۱- اخلاق نقد، سیدحسن اسلامی، (دردست چاپ از سوی نشر معارف).
- ۱۲- اخلاق و آداب دانشجویی، علی اکبر کلانتری ارسنجانی، قم، نشر معارف.
- ۱۳- نظام خانواده در اسلام، حسین انصاریان، قم، انتشارات ام‌اینها، زمستان ۱۳۷۸.
- ۱۴- اخلاق معاشرت، جوادی محدثی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۲.
- ۱۵- گفتگوی تمدن‌ها در قرآن و حدیث، محمدی ری‌شهری، ترجمه محمدعلی سلطانی، قم، دارالحدیث، ۱۳۷۹.
- ۱۶- "تربیت سیاسی کارگزاران در سیره و کلام امام علی"، محمد احسانی، تربیت اسلامی، شماره ۴، ص ۴۶۱-۴۸۰.
- ۱۷- "درآمدی بر مبانی، اصول و روشهای تربیت سیاسی از دیدگاه امام علی"، محمد حسینی، تربیت اسلامی، شماره ۴، ص ۴۴۱-۴۶۱.
- ۱۸- منیه المرید فی آداب المفید و المستفید، الشهيد الثاني، قم، موسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۹ هـ.ق.